

Guia docent de l'assignatura “Diplomàtica dels documents medievals, moderns i contemporanis”

1. IDENTIFICACIÓ

- ✓ **Nom de l'assignatura/mòdul:** Diplomàtica dels documents medievals, moderns i contemporanis
- ✓ **Codi:** 42105
- ✓ **Titulació:** Màster en Arxivística i Gestió de Documents
- ✓ **Curs acadèmic:** 2018/2019
- ✓ **Tipus d'assignatura/mòdul:** presencial
- ✓ **Crèdits ECTS (hores):** 5 ECTS
- ✓ **Període d'impartició:** 1er semestre
- ✓ **Idioma en que s'imparteix:** Català
- ✓ **Responsable de l'assignatura/mòdul i mail de contacte:** Joan Soler Jiménez
(joan.soler@uab.cat)

2. PRESENTACIÓ

La Diplomàtica és la ciència que analitza críticament els documents, n'avalua la seva autenticitat i en determina la seva capacitat per esdevenir testimonis històrics de confiança. La Diplomàtica és una ciència en si mateixa que té la capacitat d'estudiar la documentació de qualsevol època fins a l'actualitat, arribant al punt de poder predir les característiques dels documents en la seva primigènia fase d'elaboració. Es tracta d'una ciència que estableix un mètode exhaustiu d'estudi de la forma dels documents i de les seves implicacions legals i socials, de manera que permet a l'arxiver un preludi formatiu imprescindible per entendre els documents a treballar en la seva dimensió més àmplia. El curs es divideix en dos grans blocs. Un dedicat a analitzar els tipus documentals més genèrics i les seves característiques contextuais, formals i essencials que en permeten la seva comprensió. Un altre bloc, estructurat a partir d'estudis de cas, analitzarà el paper que juguen els documents a l'hora d'establir el marc de confiança que permet la resolució de conflictes, la promoció de negocis i la realització de transaccions amb total fiabilitat.

3. OBJECTIUS FORMATIUS

L'assignatura permetrà:

- Reconèixer les tipologies documentals més utilitzades en qualsevol tipus d'Administració pública o en entorns de producció privats.
- Disposar d'una metodologia d'anàlisi diplomàtica que permet conèixer amb exhaustivitat un document i totes les seves circumstàncies.
- Posar en pràctica aquesta metodologia mitjançant estudis de cas de qualsevol època històrica, inclosa l'actualitat.
- Disposar d'elements de crítica i d'avaluació de l'autenticitat dels documents digitals en entorns de producció dinàmics i incerts com ara els entorns digitals.

4. COMPETÈNCIES I RESULTATS D'APRENENTATGE

4.1 COMPETÈNCIES BÀSIQUES

CB06 - Posseir i comprendre coneixements que aportin una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i / o aplicació d'idees , sovint en un context d'investigació.

CB07 - Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relatius al seu camp d'estudi.

CB08 - Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada , inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.

CB09 - Que els estudiants sàpiguin comunicar les seves conclusions i els coneixements i raons últimes que les sustenten a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.

CB10 - Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant d'una manera que haurà de ser en gran mesura autodirigida o autònoma.

4.2 COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

CE2.	Utilitzar la terminologia de la diplomàtica i aplicar les eines que ofereix als documents medievals, moderns i contemporanis.	CE2.1 Reconèixer i aplicar la terminologia i els conceptes de la diplomàtica. CE2.2 Identificar i analitzar tipologies documentals. CE2.3 Identificar els valors dels documents, la seva autenticitat i integritat. CE2.4 Reconèixer els caràcters interns i externs dels documents. CE2.5 Analitzar i interpretar les diferents fonts manuscrites. CE2.6 Identificar els suports documentals.
------	---	---

CE11.	Reconèixer el context de producció dels documents	CE11.1 Aplicar mètodes per a garantir l'autenticitat, la fiabilitat i la integritat dels documents.
-------	---	---

4.3 COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

GT1. Tenir raonament crític, compromís ètic i social i tenir respecte a la diversitat i a la multiculturalitat.

GT4. Comunicar coneixements de manera oral i escrita.

GT8. Actualitzar i reciclar coneixements a través de la formació continuada.

5. TEMARI I CONTINGUTS

1. Diplomàtica general.

1.1 Història de la disciplina i noves tendències (s.XVII – s.XXI).

1.2 Algoritmes diplomàtics: fonaments de la diplomàtica.

1.3 Mètode d'anàlisi crítica dels elements contextuais, formals i essencials dels documents.

1.4 Les mil maneres d'anomenar un document.

2. Arxius, Documents i Societat

2.1 Wikileaks, LuxLeaks, Cas Snowden, filtracions o el mite de l'accessibilitat total.

2.2 La confiança digital del moviment 15-M. Els documents dels Arxius Independents i Comunitaris.

2.3 El cas dels papers de Bárcenas. Els documents a la premsa diària: combatre les fake news.

2.4 Explotació de dades, transparència i compromís cívic.

3. Documents i Empresa

3.1 La confiança i l'autenticitat dels documents electrònics.

3.1 Confiar en els documents produïts per les administracions i les empreses.

3.2 La descripció autenticant o com reforçar les metadades dels documents.

6. BIBLIOGRAFIA RECOMANADA

BRETONE 1998	BRETONE, Mario. <i>I fondamenti del diritto romano. Le cose e la natura</i> . Roma: Ed.Laterza; 323p.
CANELLAS 1979	CANELLAS LÓPEZ, Ángel. <i>Diplomática hispano-visigoda</i> . Saragossa: Institución "Fernando el Católico"; 283p.

CARREÑO 2006	CARREÑO SÀNCHEZ, Rosa Maria. «La pràctica notarial a Roma: el tabellio, l'antecessor immediat dels notaris moderns», dins <i>Documentació notarial i arxius. Els fons notariais com a eina per a la recerca històrica. Jornades celebrades els dies 5 i 6 d'octubre de 2006 a l'Arxiu Històric de Girona</i> . Barcelona: Dept. Cultura de la Generalitat de Catalunya; p.107-114.
CONDE 1994	CONDE Y DELGADO DE MOLINA, Rafael. «El pas de l'escrivà al notari», dins <i>Actes del I Congrés d'Història del Notariat Català</i> . Barcelona: Fundació Noguera; p.439-462.
CONEJO 1998	CONEJO, Josep. «Els llibres de comptabilitat municipal dels segles XIX i XX» a <i>Lligall 13</i> . Barcelona: AAC; p. 59-83.
DURANTI 1996	DURANTI, Luciana. <i>Diplomática. Usos nuevos para una antigua ciencia</i> . Sevilla: S&C Ediciones, Carmona; 170p.
ECO 1997	ECO, Umberto. <i>Interpretación y sobreinterpretación</i> . Cambridge University Press; 172p.
FERRO 1987	FERRO, Víctor. <i>El dret públic català. Les institucions a Catalunya fins al Decret de Nova Planta</i> . Vic: Eumo Editorial; 606p.
GAMM 2005	Grupo de Archiveros Municipales de Madrid. <i>Compilación de manuales de tipología documental de los municipios</i> . Madrid: CCAAM, Servicio de Documentación y Publicaciones.
GRAEBER 2015	GRAEBER, David. <i>La utopia de las normas. De la tecnología, la estupidez y los secretos placeres de la burocracia</i> . Barcelona: Ariel, 253p.
FERNANDEZ DE BUJÁN 2001	FERNANDEZ DE BUJÁN, Antonio. «Fides publica e instrumenta publice confecta en Derecho Romano», a <i>Revista de Estudios Latinos</i> , 1; p.189-200.
FERNANDEZ ROMERO 2003	FERNANDEZ ROMERO, Ildefonso. «Tabularium: El Archivo en época romana» a <i>Anales de Documentación</i> , núm.6; p.59-70.
GIMENO 2005	GIMENO, Gloria. «L'ús de la iniciativa privada a l'Administració municipal: segles XIX-XXI», <i>Lligall 24</i> . Barcelona: AAC; p. 121-180.
HAIGHTON 2010	HAIGHTON, Angela. «Roman Methods of Authentication in the First Two Centuries AD», a <i>Journal of the Society of Archivists</i> , núm.31, Abril 2010; p. 29-49.
LOBATO 2000	LOBATO, David. «La documentació electoral del segle XIX als arxius municipals», a <i>Lligall 16</i> . Barcelona: AAC; p. 153-177.
MACNEIL 2000	MACNEIL, Heather. <i>Trusting Records. Legal, historical and Diplomatic perspectives</i> . Kluwer Academic Publishers, 163p.
MAYER-CUKIER 2013	MAYER, Viktor; CUKIER, Kenneth <i>Big data. La revolución de los datos masivos</i> . Madrid: Turner Noema, 278p.
PAGAROLAS 2000	PAGAROLAS SABATÉ, Laureà. «Gènesi i evolució dels registres notariais (segles XIII-XIX)», dins <i>Actes del II Congrés d'Història del Notariat Català</i> . Barcelona: Fundació Noguera; p.161-184.
PONS 1993	PONS GURI, Josep M. «De l'escrivent al notari i de la charta a l'instrument. Recepció dels usos notariais itàlics a Catalunya» a <i>Lligall 7</i> . Barcelona: AAC; p.29-41.
PUIG 1995	PUIG USTRELL, Pere. <i>Els pergamins documentals</i> . Barcelona: Generalitat de Catalunya, 201p.
PUIG 2008	PUIG USTRELL, Pere. <i>Los pergaminos. Qué son y cómo se tratan</i> . Gijón: Ed.Trea; 132p.
RIDENER 2009	RIDENER, John. <i>From Polders to Postmodernism: A Concise History of Archival Theory</i> . Duluth: Litwin Books, 184p.
ROMERO 2002	ROMERO TALLAFIGO, Manuel. <i>Historia del documento en la edad contemporánea. La comunicación y la representación del poder central de la nación</i> . Sevilla: S&C Ediciones, Carmona; 695p.
SENNETT 2012	SENNETT, Richard. <i>Juntos. Rituales, placeres y política de cooperación</i> . Barcelona: Anagrama; 430p.
SENNETT 2013	SENNETT, Richard. <i>El artesano</i> . Barcelona: Anagrama; 406p.

SOLER 2009	SOLER, Joan. <i>Del bit al logos. Preservar documents electrònics a l'Administració local</i> . Barcelona: Diputació de Barcelona, estudis, 4; 359p.
SOLER 2010	SOLER JIMÉNEZ, Joan. «La il·lusió d'un vocabulari comú de la preservació digital» a <i>Lligall 31</i> . Barcelona: AAC; p.14-43.
SOLER 2011	SOLER JIMÉNEZ, Joan. «Una diplomàtica pels documents en crisi» a <i>Lligall 32</i> . Barcelona: AAC; p. 42-76.
VAS 2004	VAS, Juanjo. «Evolució dels impostos municipals», a <i>Lligall 22</i> . Barcelona: AAC; p. 215-259.

BLOC	Tots els materials presentats i els temes debatuts poden ser consultats i aprofundits al bloc <i>Diplomàtica.cat</i> : http://www.diplomaticapuntcat.blogspot.com
------	--

7. METODOLOGIA DOCENT

7.1 ACTIVITATS DE FORMACIÓ

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes interactives	30	2	CB06, CB07, CB08, CB09, CB10, CE2, GT1, GT4.
Tipus: Supervisades			
Treball sobre cas d'ús	35	1	CB07, CB08, CB09, CB10, CE2, CE11, GT8.
Tipus: Autònomes			
Estudis de cas i exposicions orals	30	0.5	CB06, CB07, CB08, CB09, CB10, CE2, CE11, GT4.

8. SISTEMA D'AVALUACIÓ

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Qüestionari tipologies documentals	20 %	10	0.5	CB06, CB07, CB08, CB09, CB10, GT01, GT04, GT08.
Estudi de cas particular i exposició oral	40 %	10	0.5	CB06, CB07, CB08, CB09, CB10, CE02, CE11, GT04, GT08.
Prova de validació final	40 %	10	0.5	CB08, CB09, CE02, CE11, GT04, GT08.

9. PLANIFICACIÓ DE LA DOCÈNCIA

SETMANA	TEMA	MÈTODE	HORES
1-3	Diplomàtica General	Exposició teòrica, debat i exercicis pràctics	30
4-6	Arxius, documents i societat	Exposició teòrica, debat i exercicis pràctics	30
7-9	Documents i empresa	Exposició teòrica, debat i exercicis pràctics	30
10-12	Sessions d'estudis de cas	Presentacions de casos d'estudi i debat	35